

Gronden van het beroep van de Bomenstichting Den Haag en Stichting SOS Den Haag tegen het vaststellen van het bestemmingsplan Koekamp, Malieveld, Haagse Bos.
Nummer: 201907043/1/R3

Onder verwijzing naar de eerder bij de Haagse gemeenteraad ingediende zienswijzen van SOS en BDH over het Ontwerpbestemmingsplan lichten we de gronden van beroep hieronder toe.

Kern waar het om draait

De Koekamp bestaat uit het hertenkamp en het Park langs de Bezuidenhoutseweg. De aanleg van een knooppunt van fiets- en voetpaden tegenover het Centraal Station in het Park langs de Bezuidenhoutseweg, kost meer ruimte dan er nu beschikbaar is. De ruimte wordt gevonden door de waterpartij te verleggen, waardoor het Hertenkamp wordt verkleind. De extra bebouwing op de Werf, de aanleg van voet- en fietspaden in het rustige bos rondom de Werf, het verbreden van de toegangsweg naar de Werf, gekoppeld aan het intensieve gebruik door duizenden fietsers en voetgangers van en naar het station tasten de rust aan en laat de stad diep doordringen in de Koekamp. De reeds ingezette sleetsheid zal alleen nog maar toenemen ten koste van de landschappelijke schoonheid, stilte en troost die de natuur hier de stedeling biedt. Dit alles tast de waarden van cultuurhistorie en natuurhistorie in ernstige mate aan. Het zijn waarden die beschermd worden middels beleid, wet- en regelgeving, die gemakshalve en ongemotiveerd terzijde zijn geschoven. Dit alles zou nodig zijn voor de bereikbaarheid en de beleefbaarheid (Intentieovereenkomst tussen de gemeente Den Haag en Staatsbosbeheer, 2017).

A. Gronden van beroep vanwege onvoldoende zorgvuldige voorbereiding en motivering. Geen ruimte voor andere belangen / input van stakeholders.

Het college van de gemeente Den Haag (wethouder Revis) en Staatsbosbeheer (directeur Thijsen) hebben een Intentieovereenkomst Koekamp en Koningspark op 5-07-2017 ondertekend (productie 04) om gezamenlijk de haalbaarheid te onderzoeken om de Koekamp en het Koningspark (her)ontwikkelen. Vervolgens, als dat het geval is, om de planvorming voor De Koekamp en Het Koningspark verder uit te werken tot een Partijen conveniërend voorlopig ontwerp en daaropvolgend definitief ontwerp. Beide Partijen hebben de ambitie om de Koekamp beter toegankelijk te maken en meer beleving voor de bezoekers mee te geven. Ook is er het doel om de 'groene' verbinding te verbeteren tussen het KJ-plein en het Haagse Bos (korte samenvatting van art. 1 en 2).

Partijen zullen zich maximaal in spannen het beoogde doel te bereiken waarbij Partijen bij de verwezenlijking van het doel zoveel mogelijk rekening zullen houden met de specifieke belangen van ieder der Partijen en draagvlak zullen proberen te creëren bij de betrokken stakeholders (14.1 Intentieovereenkomst).

SBB heeft bij brief van 28-08-2017 (ruim een maand ná het tekenen van de intentieovereenkomst en ruim een maand vóór de inloopbijeenkomst voor bewoners) ingestemd om het VO ter visie te leggen. Het VO was dus door Partijen vastgesteld.

BDH en SOS merken op dat andere belangen dan die van de twee Partijen onvoldoende zijn meegewogen in de Intentieovereenkomst. BDH en SOS stellen vast dat genoemde cultuurhistorische en natuurwaarden zijn veronachtzaamd en stellen ook vast dat stakeholders geen ruimte hebben gekregen voor het inbrengen van hun belangen. Dit heeft het proces en het uiteindelijke bestemmingsplan sterk beïnvloed. Partijen hebben – niet verwonderlijk - geen draagvlak weten te creëren. Daarvoor waren de afspraken tussen Partijen al te vroeg te zeer in beton gegoten. De Haagse Kracht kwam er niet aan te pas. Het vertrouwen is in dit proces ernstig geschaad.

Een en ander zal hierna duidelijk blijken.

Toelichting. Vanaf het begin is de consultatie van bewoners en belangenorganisaties bijzonder onbevredigend verlopen. De informatieverstrekking begon met een inloopavond (19-09-2017) waarbij volstrekt onduidelijke tekeningen op tafel lagen opdat niemand kon doorgronden dat het ging om een ingrijpende vergraving van de watergang (een ontwerp van landschapsarchitect Zocher).

Toen dat begon door te dringen hebben deze organisaties verschillende fracties van de gemeenteraad ingeschakeld om de ernst van de aantasting onder de aandacht te brengen. De Fietzersbond en de BDH zagen diverse alternatieve mogelijkheden en hebben gezamenlijk een uitgangspunt geformuleerd: *“veilig en comfortabel fietsen van en naar het station zonder dat er bomen gerooid hoeven te worden”*, een dubbele doelstelling. Zij hebben gezamenlijk een brief met alternatieve mogelijkheden aan de raad gestuurd (20-01-2018, productie 05). Uiteindelijk heeft de raad ingestemd met het VO (25-01-2018). Wel is een motie aangenomen waarmee het college is verzocht *“in overleg met groen-, fiets- en bewonersorganisaties tot een optimalisatie te komen waarbij de watergang, de natuur en de bomen zoveel mogelijk zouden worden ontzien”* (motie G_2, productie 06). Het zoeken naar draagvlak – waar gemeente DH en SBB zich toe hadden verplicht in de Intentieovereenkomst – is pas na het aannemen van deze motie van start gegaan. Ook dat ging op z’n zachtst gezegd niet van harte. Het duurde nog bijna 3 maanden voordat de gemeente de groen-, fiets- en bewonersorganisaties bijeenriep (12-04-2018). De gemeente en SBB wilden het slechts bij twee bijeenkomsten houden, maar dat was volstrekt onvoldoende gezien de hoeveelheid alternatieven, vragen om tekeningen, uitwerkingen, overlegmomenten en wensen.

BDH heeft een oproep aan wethouder Revis en de gemeenteraad om meer tijd voor de participatie te verkrijgen (productie 07). Dat resulteerde niet in een gezamenlijk overleg maar in separate afspraken, waarin de gemeente het aangedragen alternatief besprak met de betreffende organisatie. Dit leidde tot de Verkenningen nadere optimalisatie VO (productie 08 met 5 alternatieven). De titel verraadt al dat het door de raad vastgestelde VO uitgangspunt was. Terwijl de organisaties juist niet konden instemmen met het VO. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de 5 alternatieven, die de verschillende organisaties hebben aangedragen, zonder deugdelijke nadere onderbouwing (tekeningen, cijfers, waar telkens om is gevraagd) van tafel zijn geveegd. Tijdens de raadsvergadering van 14-02-2019 is het raadsvoorstel over de optimalisatie van het VO slechts met enkele kleine aanpassingen vastgesteld door de gemeenteraad. De onvrede bij de groen-, fiets- en bewonersorganisaties was zo groot dat de gemeente DH en SBB een Evaluatiebijeenkomst heeft georganiseerd. Het verslag daarvan, waaruit de onvrede blijkt, is terug te vinden in productie 09.

B. Gronden van beroep – geen passende beoordeling stikstof

In het onderzoeksrapport Toetsing Wet natuurbescherming herinrichting Koekamp (van Bureau Bakker, 2019) is er niet getoetst aan de stikstofdepositie, terwijl er twee N2000-gebieden op minder dan de 5 km afstand van de Koekamp liggen: Meijndel & Berkheide en Westduinpark & Wapendal.

Figuur 3.5 van de PAS-gebiedsanalyses van Meijndel & Berkheide (15-12-2017) toont aan dat het overgrote deel van het N2000-gebied ook na 2030 een overbelasting met stikstof houdt. Dichter bij DH is de depositie hoger dan verder weg (productie 10). Dit geldt in nog sterkere mate voor het Westduinpark & Wapendal (15-12-2017, productie 11).

BDH en SOS zijn van mening dat daarom voor iedere toename van stikstofdepositie een passende beoordeling is vereist. Het ontbreken van de Passende beoordeling is op te vatten als een onzorgvuldige voorbereiding van het bestemmingsplan.

De kap van de oude bomen leidt tot negatieve consequenties, enerzijds omdat er sprake zal zijn van minder ecosysteemdiensten van bomen (bomen nemen NO_x op), anderzijds vanwege de achteruitgang van natuurwaarden (criterium uit APV).

1) Stikstof en de PAS-uitspraak van de Raad van State (29 mei 2019).

Het college heeft in het bestemmingsplan geen uitsluitsel dat er geen effect is van stikstofdepositie op N2000-gebieden in de omgeving mede in relatie met andere plannen en projecten, ook die in het verleden.

De BDH en stichting SOS achten het van groot belang dat er zekerheid is dat geen extra stikstofbelasting plaatsvindt op onze N2000-gebieden in de omgeving.

Dat er zeker extra stikstof zal vrijkomen ten opzichte van de huidige situatie, houdt in de

eerste plaats verband met de onvermijdelijke toename van verkeer, zowel tijdens de herinrichtingsfase als daarna. Immers er komt een voorlichtingscentrum en lichte (of middelzware – dat is niet duidelijk) horeca op de Werf van Staatsbosbeheer (hierna SBB). De toegangsweg moet daarom ook worden verbreed ten koste van een rij jongvolwassen beuken. Maar niet alleen verkeer (incl. brommers) ook het verleggen van de watergang geeft een toename van stikstof. Immers het water en de waterbodem van de watergang bevatten stikstof (en fosfaat, bestrijdingsmiddelen en andere stoffen). Waarschijnlijk is de stikstof in de waterbodem, in zuurstofloze omstandigheden, omgezet in NH_4/NH_3 . De zomerhalfjaargemiddelden totaalstikstof bedraagt in 2018 1-2 maal de norm (1,8 mg N/l) in de oostboezem van Delfland, waar de watergang rond de Koekamp onderdeel van uit maakt (Hoogheemraadschap Delfland, Waterkwaliteitsrapportage, 2018). De bron van stikstof in de watergang in de Koekamp zijn m.n. de bemesting door de herten in het hertenkamp, doorspoeling met voedselrijk water en bladval. De kwaliteit van de waterbodem is zodanig dat het niet verspreid mag worden op het aangrenzende perceel, er is sprake van 'interventiewaarde' (Rapport waterbodempkwaliteitskaart Hoogheemraadschap Delfland, 2014). Omdat er slechts 1 maal in de 8 jaar wordt gebaggerd, is er sprake van accumulatie van stikstof in de waterbodem. De stikstof komt door woeling als gevolg van het verplaatsen van de watergang vrij.

De BDH en SOS vestigen uw aandacht op het feit dat via de PAS-regeling al vele projecten in en om Den Haag van start zijn gegaan en zelfs al gerealiseerd. Het is onzeker of de compensatiemaatregelen (of herstelmaatregelen), die in de bestaande vergunningen op grond van de PAS zijn opgelegd, wel zijn uitgevoerd en of die compensatiemaatregelen geleid hebben tot vergroting van oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van de verschillende habitats.

- 2) Door de stikstofdepositie ondervinden niet alleen Natura2000gebieden schade, maar ook de natuur in de directe omgeving. Recent sloeg de VN alarm vanwege de ernstige achteruitgang van de biodiversiteit. Van vlinders bijvoorbeeld is via langdurig onderzoek een afname van de populatie-aantallen waargenomen. Er is een link met de stikstofdepositie:
https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?utm_source=newsletter&utm_medium=e-mail&utm_campaign=user-mailing&msg=25523
- 3) Tot slot is de stikstof depositie ook ongezond voor de mens.

C. Gronden van beroep – geen compensatie voor CO₂ uitstoot

- 4) Naast de stikstof wordt in zuurstofloze omstandigheden methaan (CH₄) in de waterbodem vastgelegd. Methaan is een ‘zwaar’ broeikasgas, het effect is zelfs 25 maal sterker dan dat van CO₂. Onderzoekers van de Radboud Universiteit ontdekten dat uit de waterbodem van Nederlandse vijvers veel methaan vrijkomt. ‘De uitstoot die we voor stadsvijvers in heel Nederland hebben geschat is te vergelijken met de uitstoot van ongeveer 200.000 auto’s per jaar. Vergeleken met andere stilstaande watersystemen in een gematigd klimaat is vooral de methaanemissie behoorlijk hoog. Terwijl de klimaatdoelen hier geen rekening mee houden’ (<https://www.ru.nl/nieuws-agenda/nieuws/vm/iwwr/2019/stadsvijvers-stoten-per-jaar-net-zoveel/>).

Bij de werkzaamheden aan de waterpartij van de Koekamp zal zeker ook methaan vrijkomen. Daarbij is onzeker of een betere doorstroming de waterkwaliteit zal verbeteren en de methaanvorming zal verminderen.

D. Gronden van beroep omdat de motivering van het plan niet of onvoldoende ingaat op de volgende onderdelen van de zienswijzen.

5. Cultuur- en natuurhistorie.

We verwijzen regelmatig naar de Tuinhistorische Verkenning Malieveld, Koekampplan en Koekamp geschreven door de gerenommeerde Stichting in Arcadië (hierna SiA) in opdracht van de gemeente Den Haag en SBB (12 november 2015). Deze Verkenning is op geen enkel moment toegevoegd aan de stukken aan de raadcommissie en de gemeenteraad van Den Haag (productie 12, met de hieronder geciteerde pagina’s 27, 28, 67, 68, 85, 87, 89, 91, 93).

- a. SiA schrijft in de Tuinhistorische verkenning dat *de voorlopige tuinhistorische waarde van de deelgebieden Malieveld, Koekampplan en Koekamp en Hertenkamp in de actuele situatie hoog is* (productie 12: 85, 87, 89).
Naar de mening van BDH en SOS is de herinrichting, m.n. het vergraven van de waterpartij, de aanleg van fiets- en voetpaden, is op te vatten als een aantasting van deze hoge cultuurhistorische waarden. Dit geldt ook voor de drie wijzigingsgebieden, waarvan nog ongewis is wat SBB ermee wil doen.
- b. In dezelfde Verkenning schrijft SiA dat de ontwerpen van Zocher worden gezien als beeldbepalende onderdelen van het cultuur landschap. SiA: *In de huidige situatie is de aanleg van J.D. Zocher jr. op hoofdlijnen vrijwel gaaf aanwezig maar door sleetsheid,*

het huidige gebruik en aangepaste inrichting slecht herkenbaar. Het gebied heeft hiermee aanzienlijk aan (hofstedelijke) allure ingeboet (productie 12: p91).

Twee kaarten illustreren de watergang: de veldminuut van de Topografisch Militaire Kaart uit 1840 (productie 12: p27) en de in 1877 door J.D. Zochers zoon Louis Paul Zocher opgestelde advies-kaart voor het Haagse Bos (productie 12: p28). L.P. Zocher was in deze periode “rijksadviseur voor het Haagsche Bos”.

SiA doet een reeks van aanbevelingen (productie 12: p91), zoals *Revitalisatie cultuurhistorische waarden met als beeldbepalend aspect de Zocheraanleg*.

SiA doet geen aanbeveling om de watergang te verleggen.

BDH en SOS voelen zich gesterkt door SiA dat het verleggen van de watergang op te vatten is als een aantasting van het ontwerp van Zocher. Door de aanleg van een fiets- en voetgangersknooppunt waarvan dagelijks 1.000-den fietsers en voetgangers gebruik gaan maken. Het knooppunt grenst immers direct aan het Centraal Station en de op één-na grootste fietsenstalling van Nederland met minimaal 8.500 plekken.

BSD en SOS benadrukken dat het hier gaat om méér dan zomaar een aantasting van een tuinontwerp van Zocher. De verbreding en toevoeging van paden betekent immers een aanzienlijke wijziging van het groene schilderachtig karakter zoals dat is beoogd in de slingering van waterwegen en voetpaden en de balans tussen groen en verharding. De Koekamp is eenvoudigweg te klein om de functies op te nemen die SBB en gemeente hebben afgesproken in dit gebied op te willen nemen.

Alle betrokken bewonersorganisaties, natuur- en milieuorganisaties en de Fietzersbond zijn allen daarom ook fel gekant tegen het vergraven van de waterpartij om ruimte te maken voor het fiets- en voetgangersknooppunt, waardoor het ontwerp van Zocher wordt aangetast. Hieruit blijkt dat er geen draagvlak is voor het bestemmingsplan. De gemeente noch SBB wilden echter van de voorgenomen herinrichting afwijken.

- c. SiA gaat ook in op de beleefbaarheid: *De Hertenkamp en de vijver zelf is door het huidige hoge gaashekwerk en de opslag langs deze omheining en langs de waterpartijen sterk verminderd zichtbaar en beleefbaar waardoor het deelgebied Koekamp als geheel veel van haar oorspronkelijke kwaliteit heeft verloren (productie 12: p 89, foto's p 67 en 68).*

SiA heeft ter verbetering de volgende aanbevelingen (p93): *Weghalen algehele sleetsheid aanleg Koekamp en openen dichtgegroeide oevers gericht op herstel oeverlijnen. Herstel omloop om de hertenkamp met zicht op de herten en authentieke omheining.*

BDH en SOS voelen zich ook op dit punt gesterkt door SiA en zijn van mening dat het wegwerken van achterstallig onderhoud een uitstekende en goedkope maatregel is om

het zicht en de beleving van de Koekamp te herstellen. Nergens beveelt SiA aan om de watergang te verleggen. Het verleggen van de watergang - om ruimte te maken voor het fiets- en voetgangersknoppunt - en het verwijderen van oude bomen die langs de watergang staan, doet juist de beleving te niet: dat wat beleefd moet worden, wordt verwijderd.

- d. De BDH heeft in haar zienswijze stilgestaan bij de unieke boomweide van de Koekamp, die gevormd wordt door het Hertenkamp en het Park, met hoge natuur- en cultuurhistorische waarden. Het gaat om internationaal uniek gebied. SiA heeft de natuur- en cultuurhistorische waarden van de bomen niet onderzocht en daarom heeft de BDH meerdere keren gevraagd om dit alsnog te laten doen, zonder succes. De BDH heeft in een gesprek met SBB nog eens opnieuw om een dergelijk onderzoek gevraagd (10-09-2019), hoewel SBB er positief op reageerde, is de bevestiging per mail uitgebleven (productie 13).
- e. De oude eiken hebben specifieke natuurhistorische waarden. Juist bij deze oude eiken kunnen zeldzame insecten leven. Zo is niet uitgesloten dat bijvoorbeeld het Vliegend Hert voorkomt. Het Vliegend Hert (*Lucanus cervus*) is een habitat-soort (opgenomen in bijlage 2 van de Europese Habitatrichtlijn). De soort is ook opgenomen in de Conventie van Bern (1979, opgenomen in annex 3). Het vliegend hert heeft oude eiken nodig als voortplantingsbiotoop en oud rottend hout als opgroeigebied voor de larven (https://www.wur.nl/upload_mm/c/e/4/953339f1-0d09-41e0-8b26-e52f549b98e0_WOt-technical%20report%209%20webversie.pdf?itemuud=2132b793-77f7-48db-aeb9-6eca8b24a5a4&webId=26098). Gemeente DH en SBB hebben geen opdracht gegeven om onderzoek te doen naar deze natuurwaarden.
- f. Monumentale Bomen uit het Register van de landelijke Bomenstichting. Het gaat om de bomen in de Koekamp - Hertenkamp, die als groep (ensemble) wordt beschouwd. Ze zijn opgenomen vanwege hun leeftijd en het cultuurhistorisch belang. Gezien de landelijke status, verdienen ze een hogere bescherming dan de monumentale bomen van de gemeentelijke lijst van monumentale bomen. De gemeentelijke bomen genieten bijzondere bescherming: plannen en projecten dienen rekening te houden met de monumentale bomen. Dat geldt natuurlijk in nog sterkere maten voor bomen uit het Register, die van nationaal belang zijn. De gemeente is ten onrechte niet ingegaan op dit punt van de zienswijze van BDH.
- g. De Bomenbalans. De gemeente denkt slechts in aantallen bomen. De gemeente gaat niet in op de zienswijze van BDH en gaat daarmee voorbij aan de waarden van bomen, zoals: cultuurhistorische waarden (zoals het deel uitmaken van de zeldzame boomweide en van het parkbosgebied waarvoor al lang geleden de Acte van Redemptie tot stand kwam), waarden voor natuur (het ecologisch belang van oude

eiken), waarden voor milieu (waaronder de rol bij het voorkomen van hittestress, opnemen van stilstof, CO₂, afvangen van fijnstof, opnemen van water e.d.).

- h. De verschillen in aantallen te vellen en te herplanten bomen.

De gemeente heeft geen toelichting gegeven over de juiste aantallen.

6. Beschermende wet- en regelgeving, waar de gemeente niet of onvoldoende op in is gegaan:

- a. Acte van Redemptie. De gemeente schrijft wel (bij 93.3): de Acte van Redemptie laat geen vergroting van de grondoppervlakte aan gebouwen toe.

De gemeente gaat voorbij aan het ultieme doel van de Acte van Redemptie, verwoord in SiA (productie p79):

Volgens de Acte van Redemptie uit 1576 mag het bos niet worden verkocht om te worden gekapt. Het mag dus wel worden verkocht, maar dan mogen de bomen niet worden gekapt: "tot geenen tijden [...] en sal mogen vercoepen omme off te houden ofte doen offhouden" (= "...nooit mogen verkopen teneinde te kappen of te laten kappen"). Dat betekent niet dat het bos niet mag worden verkocht, maar alleen dat het bos niet mag worden verkocht om het te kappen.

- b. Rijksbeschermd stadsgezicht - Erfgoedwet.

Het bestemmingsplan tast de beschreven waarden van het rijksbeschermd stadsgezicht aan: het vergraven van de waterpartij, het verkleinen van het Hertenkamp, de aanleg van een knooppunt van fiets- en voetpaden in het Park langs de Bezuidenhoutseweg, de extra bebouwing op de Werf (horeca en voorlichtingscentrum), de aanleg van voet- en fietspaden in het bos rondom de Werf, het verbreden van de toegangsweg naar de Werf, gekoppeld aan het intensieve gebruik door duizenden fietsers en voetgangers van en naar het station tasten de rust aan en laat de stad diep doordringen in de Koekamp, zal de reeds ingezette sleetsheid alleen nog maar versterken. De waarden van cultuurhistorie en natuurhistorie worden in ernstige mate aangetast. Terwijl de gemeente en SBB toch een instandhoudingsplicht hebben in het kader van de Erfgoedwet.

De gemeente heeft – ondanks ons herhaald verzoek daartoe – geen advies gevraagd aan de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed. Terwijl daar – gezien de aantastingen van de kwaliteiten – natuurlijk wel aanleiding voor is.

Enkele citaten uit de aanwijzing:

"In het gebied Koekamp-Malieveld is het belang juist primair gelegen in het van oudsher nagenoeg ontbreken van bebouwing en het open karakter. De Koekamp was in het stadhoudelijke tijdperk een omheinde hertekamp, het Malieveld van oorsprong een speelveld voor het 'maliespel' en sinds het begin van de 18de eeuw een met bomenrijen omzoomd exercitieveld. De Koekamp werd ca. 1830 getransformeerd tot een landschapspark naar Engelse snit compleet met kronkelende vijverpartij naar ontwerp van Ary van der Spuy in het kader van diens herinrichtingsplan voor het gehele Haagse Bos. De toen ontstane situatie is behoudens de recente aanleg van de Utrechtse Baan, sindsdien niet noe-

menswaardig gewijzigd.” ...

Sleutelbegrip voor de huidige kwaliteit van het Haagse Bos/Koekamp/Malieveld is het contrast tussen het groene, onbebouwde landelijke gebied enerzijds en de in toenemende mate verstedelijkte omgeving anderzijds. (...).

Contrastwerking tussen stedelijk gebied en Koekamp/Malieveld is te vinden in:

* Rust versus stedelijke onrust: rondom het terrein van Staatsbosbeheer in de Koekamp en in het Haagse Bos heerst nog steeds een opmerkelijke rust die scherp contrasteert met de omringende drukte van voetgangers en verkeer;

* De idyllische landelijke sfeer met herten te midden van de betrekkelijke nuchtere stadsomgeving: deze enigszins vervreemdende sfeer is mede te danken aan de aanleg in romantische stijl die de illusie van landelijke weidsheid oproept

- c. Bomen in een beschermd stadsgezicht ondervinden dezelfde bescherming (productie 14; Groenbeleidsplan, dat verder uitgewerkt in de Agenda voor het Haagse Groen). Het beleid is duidelijk: de Beschermd Stadsgezichten met bijzondere waarden worden beschermd op grond van een vigerend bestemmingsplan. Groen dat deel uitmaakt van een beschermd stadsgezicht valt eveneens onder deze bescherming. Wijziging van bestemming is gebonden aan een positief advies van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Wij hebben de gemeente en SBB diverse malen gevraagd om bij de RCE om advies te vragen. Dit verzoek hebben de gemeente en SBB niet willen inwilligen.

SOS en BDH stellen vast dat dit advies van de RCE ontbreekt.

- d. Kroonjuwelen uit de Verordening Ruimte (2014) van de Provincie Zuid-Holland. Artikel 2.3.4 lid 2 van de verordening stelt dat een bestemmingsplan voor gronden binnen de landgoedbiotopen en de kasteelbiotopen, waarvan de plaats geometrisch is bepaald en verbeeld op Kaart 9 Cultureel erfgoed, kan voorzien in een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling voor zover:

a. geen aantasting plaatsvindt van de waarden van de landgoed- en kasteelbiotoop, of

b. de ontwikkeling is gericht op verbetering en versterking van de waarden van de landgoed- en kasteelbiotoop.

Dit artikel staat in de weg van het beoogde bestemmingsplan, aangezien er in het plan wél aantasting plaatsvindt van de waarden van de Koekamp.

Een goedkeuring van de Provincie ontbreekt.

- e. APV

Om bomen te mogen kappen is een omgevingsvergunning verleend o.g.v. de APV.

Wij zijn van mening dat het bezwaar tegen de gemeentelijke kapvergunning zal moeten worden gehonoreerd en ook dat GS n.a.v. de melding van de kap ex Wnb een

kapverbod zouden moeten instellen vanwege landschappelijke waarde van de bomen (Kroonjuwelen).

- f. Stedelijke Groene Hoofdstructuur. De Koekamp behoort tot de gemeentelijke Ecologische Verbindingszone Schenkstrook en daarmee tot de Stedelijke groene Hoofdstructuur (SGH).

De gemeente tracht zich te verweren door te verwijzen naar de Structuurvisie Wereldstad aan Zee (93.1), maar die visie is te globaal en biedt geen excuus om de Stedelijke Groene Hoofdstructuur zo ernstig aan te tasten, afgezien van het feit dat aantasting strijdig is met de verplichting van het college om “de Stedelijke Groene Hoofdstructuur eenduidige en herkenbare wijze duurzaam in stand te houden en waar mogelijk te versterken” (Dictum II van het raadsvoorstel Agenda voor het Haagse groen 2016, RIS294705).

E. Gronden van beroep vanwege onzorgvuldige afweging door het college op zienswijzen van SOS en BDH. In enkele gevallen lijkt er sprake van *détournement de pouvoir*.

Wij zijn het er niet mee eens dat alle punten uit onze zienswijzen terzijde zijn geschoven. Wij gaan hierna in op de Vaststelling bestemmingsplan Koekamp, Malieveld en Haagse Bos, (RIS302851, 18-06-2019). De afwegingen van het college cursief weergegeven. Onze reactie volgt daar telkens op.

7. Het college schrijft onder Ad 86.1: *Het bestaande gebruik uit het geldend bestemmingsplan is in de bestemming “Bedrijf” opgenomen. Van het weglaten daarvan kan op grond van de omschrijving in de zienswijze geen sprake zijn.*

De Koekamp wordt integraal heroverwogen als vestibule tot het nationale landschap Hollands Duin. De educatieve functie wordt daartoe uitgebreid en de horecafunctie toegevoegd. Daarbij past in het geheel niet het handhaven en uitbreiden van de hoveniers/bosbouw en bosbeheer functies zoals die nu op het terrein gevestigd zijn. Dat is een omissie in de privaatrechtelijke afspraken die het college met Staatsbosbeheer vooraf is overeengekomen in de Intentieovereenkomst (productie 04): dat klinkt als een tekortschietende zorgvuldigheid van de voorbereiding ‘*détournement de pouvoir*’ omdat het nu voorliggende planologisch kader de eerdere privaatrechtelijke afspraken volgt zonder dat deze afspraken in een integraal kader zijn geplaatst en gewogen.

8. Het college schrijft onder Ad 86.2: *De Koekamp zal met dit bestemmingsplan aan het Haagse Bos gaan aansluiten en daarmee ook aan het nationale landschap Hollands Duin. Het zal de entree van deze gebieden gaan vormen naast de entree naar de stad. Een voorlichtingscentrum*

past daarbij.

Naar de stellige mening van de BDH en SOS is het of het één of het ander.

9. Het college schrijft onder Ad 86.3: *De bestemming 'Bedrijf' laat het gebruik van een bedrijfswoning toe. Ook met de hantering van de wijzigingsbevoegdheid zal een bedrijfswoning op de werf ingericht kunnen worden. Daarmee zijn voldoende mogelijkheden voor sociale controle geboden.*

Wij bepleiten het huis de functie bedrijfswoning te geven omdat de stad hier de verantwoordelijkheid heeft die bestemming te borgen. Juist de professionele 'ogen en oren' in het gebied zijn daarmee gediend, we wijzen op de boswachterswoningen op Clingendael en Zorgvliet. BDH en SOS wensen dat geborgd te zien in een bestemming.

10. Het college schrijft onder Ad 86.4: *Het bestaande gebruik uit het geldend bestemmingsplan is in de bestemming "Bedrijf" opgenomen en dat gebruik wordt voortgezet.*

De Koekamp wordt integraal heroverwogen als vestibule tot het nationale landschap Hollands Duin. De educatieve functie wordt daartoe uitgebreid en de horecafunctie toegevoegd. Daarbij past in het geheel niet het handhaven en uitbreiden van de hoveniers/bosbouw en bosbeheer functies zoals die nu op het terrein gevestigd zijn. Dat is een ommissie in de privaatrechtelijke afspraken die het college met Staatsbosbeheer is overeengekomen: dat klinkt als een '*détournement de pouvoir*' omdat het planologisch kader de eerdere privaatrechtelijke afspraken volgt zonder dat deze afspraken in een integraal kader zijn geplaatst. Door de voldongen feiten van de Intentieovereenkomst (productie 04) en Uitvoeringsovereenkomst (productie 15) worden bestemmingen toegevoegd en hadden evengoed bestemmingen kunnen worden weggestreept. Ongemotiveerd is waarom de hier bedoelde belangen van de stad niet zijn gediend in Uitvoeringsovereenkomst (productie 15). Artikel 8 van deze Uitvoeringsovereenkomst luidt immers: herontwikkeling Erf Staatsbosbeheer. Artikel 8.2 luidt: De Gemeente spant zich in om de herontwikkeling van het Erf Staatsbosbeheer planologisch mogelijk te maken.

11. Het college schrijft onder Ad 86.6: *Het pand is niet aangewezen tot gemeentelijk monument of als 'te slopen'. Voor het overige wordt verwezen naar de afdoening onder 86.3).*

Wij verzoeken de gemeenteraad het pand, dat dateert van ca 1890, voor te dragen als rijksmonument omdat de gemeentelijke monumentenstatus onvoldoende aanwijsbare bescherming biedt. Het pand is een onvervangbare herinnering aan de 19e -eeuwse situatie die de aanwezigheid van de Koekamp ten principale verklaart en de architectonische stilistiek toevoegt die onverbrekkelijk verbonden is met de tuinontwerpen van Zocher sr en jr: neo-grècque voor de hoofdgebouwen en de Chaletstijl voor dienstgebouwen.

12. Het college schrijft onder Ad 86.7: *Horeca wordt pas mogelijk indien gebruik gemaakt wordt van de wijzigingsbevoegdheid in artikel 25.2. De horecavestiging maakt deel uit van de bedrijfsvoering van Staatsbosbeheer, dat beperkte openingstijden hanteert en staat in relatie tot de informatiecentrum voor het Nationaal Landschap Hollands Duin, een gebied dat alleen bij daglicht te bereiken is voor langzaam verkeer. De wijzigingsregels zien voor een groot deel op de aanpassing van de regels in de bestemming "Bedrijf". Bij de hantering van de bevoegdheid wordt daaraan een informatiecentrum en een horecavestiging toegevoegd. Gelet op de gevoelige omgeving wordt in artikel 25.2.e toegevoegd 'en in uitzondering op de begripsbepaling in artikel 1.38 openingstijden in de hele week tot 23.00 uur of zoveel eerder als het informatiecentrum sluit'.*

Dit planologisch kader biedt geen zekerheid dat openingstijden beperkt zijn, dat de locatie niet voor feesten en partijen zal worden geëxploiteerd en zo een dissonant in het park zal vormen. We wijzen op de voorwaarden die zijn gesteld aan 'Greens' in het Westbroekpark door de gemeente en wijzen op het gelijkheidsbeginsel bij de conditionering en voorwaarden voor gebruik van uitspanningen in stadsparken en voor ondernemers.

13. Het college schrijft onder Ad 86.8: *Het geldende maximum aan grondoppervlakte van gebouwen is in de bestemming "Bedrijf" opgenomen. De opgenomen hoogtebepalingen zijn beperkter en passend bij de aanwezige hoogten Daar waar bouw- en goothoogten aanwezig zijn, zijn deze opgenomen.*

Dit betekent het introduceren en stimuleren van wezensvreemde, niet-traditionele bebouwing op deze locatie waarvan niet is gemotiveerd dat dit een breed gedragen architectonische voorkeur van de burgerij of zelfs maar de gemeenteraad of welstandscommissie zou zijn. Conditionering van platte daken vooraf zonder beeldkwaliteits-overwegingen sluit kappen in de toekomst uit: de wijze waarop de hoogte beperkingen zijn ingevuld zijn welstandelijk ongemotiveerd en onwenselijk want niet dienend aan het beschermd gezicht.

14. Het college schrijft onder Ad 86.9: *De rechtsbescherming van belanghebbenden wordt met hantering van wijzigingsbevoegdheden beter gediend dan met de hantering van buitenplanse ontheffingen. Immers de randvoorwaarden aan de ruimtelijke voornemens worden duidelijk geformuleerd en hun territoriale begrenzing duidelijk op de verbeelding aangeduid. Ze zijn daarmee bij de hantering van de bevoegdheid voor het College en belanghebbenden goed toetsbaar. Verder kunnen - indien een wijzigingsplan wordt opgesteld- zienswijzen worden ingebracht. Tegen een vastgesteld wijzigingsplan kan beroep worden ingesteld. Met dit alles is de inbreng voldoende verzekerd.*

Voor buitenplanse ontheffingen zijn motiveringen en onderbouwingen vereist die recht doen aan cultuurhistorische waarden en natuurwaarden. Bevoegdheden van het college zijn

onbeperkt en staan haaks op maatschappelijke bewegingen waarvan de samenspraak in de omgevingswet het wettelijk kader zal zijn. Dit betekent een ongemotiveerde vergaande liberalisering van planologisch beleid in een bijzonder stadspark in het hart van de stad.

15. Het college schrijft onder Ad 86.10: *De procedure tot vaststelling van het bestemmingsplan biedt belanghebbenden de gelegenheid om de randvoorwaarden en territoriale begrenzing van de in dat plan opgenomen wijzigingsbevoegdheden te beoordelen en daartegen zienswijzen in te brengen.*

De omgevingswet is nog niet van kracht maar is uitdrukking van 75 jaar maatschappelijke ervaringen met het tot stand brengen van ruimtelijk beleid. De karikatuur van een stadsbestuur dat bestemmingsplannen niet elke 10 jaar wenst te updaten en via geitenpaadjes als kruimelontheffingen en vrijstellingen omzeilt vormt de afbraak van lokaal planologisch beleid. Door als bestuur de informatie te doseren door middel van een 'leidraad stadsentree' ontstaat een onwerkelijke beeldvorming die onwerkelijke verwachtingen wekt: geen deugdelijk kader voor zorgvuldige besluitvorming zie de fietsersbrug (hieronder).

16. Het college schrijft onder Ad 86.11: *Aan de besluitvorming omtrent de Leidraad is een inspraaktraject voorafgegaan. Dat geldt ook voor de totstandkoming voor het Definitieve Ontwerp. Daarbij komt dat het ontwerp van de brug niet het beeld opwekt dat het doorgaande verkeer op de A12 daarvan enige hinder zou ondervinden. In de wijzigingsbevoegdheid zijn randvoorwaarden gesteld omtrent de inpassing van deze brug wat betreft landschap en flora en fauna.*

Nu niet in het geding is dat de illustraties van deze brug 'luchtfietserij' zijn, stellen we vast dat het inbrengen hiervan in een inspraaktraject een onjuiste voorstelling van zaken inhoudt op basis waarvan de burger zich géén beeld heeft kunnen vormen van de eventuele overbruggingsmogelijkheden. De procedure en het inspraaktraject is onzorgvuldig voorbereid en uitgevoerd en heeft geleid tot een niet te realiseren verwachting die als wisselgeld al wel is ingezet. Deze brug schendt daarmee het vertrouwensbeginsel.

17. Het college schrijft onder Ad 92.1: *Doel van het bestemmingsplan is om een actueel planologisch-juridisch kader te bieden. Onderdeel van deze actualisering is het opnemen van de definitieve ontwerpen voor de projecten Koekamp en Overkluizing A12 Malieveld. Deze projecten zijn gebaseerd op de erkenning van de waarden van dit gebied en zijn erop gericht deze te bestendigen op een manier die de stad als geheel ten goede komt. Deze doelstelling wordt gecombineerd met de doelstelling om betere verbindingen voor fietsers en voetgangers aan te leggen.*

We vinden in de afweging geen onderbouwing hoe de unieke waarden van het gebied, die beschermd worden door verschillende beschermingsregimes, worden erkend. De Hertenkamp

wordt door verplaatsing van de watergang verkleind. De zeldzame boomweide wordt daarmee aangetast mede omdat oude karakteristieke bomen worden gekapt. Bovendien worden de wortels van bomen, die in het Hertenkamp mogen blijven staan, toch afgesneden en aangetast omdat hun wortels tot aan de watergang groeien. Om dat te voorkomen hadden de wortelpakketten in beeld gebracht moeten worden. De rust in het bos rond de Werf wordt verstoord. In het Park worden de boomwortels, die eeuwenlang naar alle richtingen hebben kunnen groeien, bedekt met asfalt voor fietspaden en verharding voor voetpaden. Met als gevolg dat wortels geen vocht en voedsel meer opnemen met als gevolg dat hun conditie erop achteruit gaat. Bovendien vermindert de stabiliteit van de bomen. Net als elders in de stad zullen fietsers ook buiten de fietspaden fietsen, met als gevolg dat ook daar verdichting optreedt, waardoor ook daar de wortels niet goed kunnen functioneren (opnemen van vocht en voedsel, stabiliteit).

18. Het college schrijft onder Ad 92.2: *Om een vergelijking mogelijk te maken is in het begin van paragraaf 5.2 van de toelichting de topografische kaart uit 1995 opgenomen. Het groengebied wordt met de aanleg niet kleiner, in de bomenbalans wordt naar een batig saldo gestreefd. In het Definitief Ontwerp is hierop ingegaan. De rust in het gebied zal niet door fietsers en voetgangers verstoord worden.*

We vinden dat de toevoeging van de topografische kaart uit 1995 geen hout snijdt. De gemeente heeft – ondanks ons herhaald verzoek - geen transparante kaarten beschikbaar gesteld, die je over elkaar kunt leggen om de verschillen tussen bestaande en toekomstige situatie helder te verbeelden. De gemeente staft de bewering niet dat het groengebied niet kleiner wordt.

Dat het groengebied niet kleiner wordt kan niet kloppen omdat er meer verharding komt vanwege nieuwe en bredere voet- en fietspaden. Daarbij gaat ook om de kwaliteit van het gebied dat er op achteruitgaat. In laats van een rustig Park en Bos ontstaat een jachtig en druk beeld.

De bomenbalans hanteert alleen de aantallen maar niet de waarden van bomen, zoals de cultuurhistorische waarden, ecologische waarden en ecosysteemdiensten van bomen. De gemeente heeft nagelaten om deze waarden in beeld te brengen met behulp van het model i-tree.

De gemeente beweert dat fietsers en voetgangers de rust niet verstoren terwijl onderzoekers in het rapport (paragraaf 8.3 Aqua-Terra p 21, 2017, productie 16) juist vaststellen dat dat gebeurt. Ze schrijven: *Hierdoor zal het leefgebied van de vogelsoorten welke nu aanwezig zijn in het plangebied kleiner worden en zullen ze (deels) genoodzaakt zijn uit te wijken naar andere*

gebieden. Bureau Waardenburg heeft de Verstoringsgevoeligheid van vogels voor recreatie bestudeerd (2008). In tabel 4.4 (productie 17) staan de verstoringsgevoeligheden in afstanden van vogels tot de bron van o.a. zangvogels: 25-225m en uilen: 300-700 m. De lengte van het bos rond de Werf is ca 250m, de breedte ca 90 m. Gezien de herinrichting met dichte padenstructuur en intensief gebruik zal het gezamenlijke effect op vogels groot zijn. Onder het KJ-plein wordt de op-één-na grootste fietsenstalling van Nederland gerealiseerd met minimaal 8.500 plekken. RIS298120 d.d. 10-10-2017 (productie 18).

19. Het college schrijft onder Ad 92.3: *De reden tot aanpassing van de werf van Staatsbosbeheer, de waterlopen en van de brug wordt in de Leidraad Stadsentrees vermeld. Met de aanpassing van de waterlopen wordt teruggegrepen naar het historische ontwerp dat in paragraaf 5.3 van de toelichting is opgenomen. De betekenis voor flora en fauna moet bij de hantering van de wijzigingsbevoegdheid worden onderzocht. De geldt ook voor de cultuurhistorische betekenis. Het hertenkamp zal enigszins verkleind worden maar zichtbaar blijven.*

De gemeente grijpt wel vaker terug op de Leidraad Stadsentrees, maar deze is niet door de raad vastgesteld en heeft derhalve geen status. Verder verwijzen we naar de zienswijze van de BDH over de 3 wijzigingsgebieden. Deugdelijke kaarten ontbreken, effectanalyses ontbreken, waardenverliezen ontbreken, over mogelijke compensatie wordt niet gesproken.

In de Toelichting op de 3 wijzigingsgebieden (p111) geeft de gemeente wel toe dat het Hertenkamp kleiner wordt, terwijl dat verder ontkend wordt. Wat onlogisch overkomt.

Verder ondervinden de drie wijzigingsgebieden een andere procedure dan de bestemmingsplan Koekamp. Dit tast het gelijkheidsbeginsel aan.

20. Het college schrijft onder Ad 92.4: *De aanleg van voet- en fietspaden wordt in het bestemmingsplan door opname op de verbeelding geregeld. Het gaat gepaard met de opheffing van bestaande voet- en fietspaden. Het onderzoek naar de effecten op flora en fauna is bijgevoegd bij de toelichting en ziet geen overwegende bezwaren, maar stelt wel voorwaarden. Voorwaarden waaraan in de regels tegemoet gekomen wordt.*

Over de aantasting van wortels onder de verharding en terzijde van de verharding niet wordt gerept in de onderzoeken. Voor rustverstoring door duizenden fietsers wordt gewaarschuwd (zie punt 18).

Het college onderbouwt niet waarom de zienswijze van de BDH niet wordt gevolgd.

21. Het college schrijft onder Ad 92.5: *Bij de optimalisatie is in samenspraak met onder andere reclamant aandacht besteed aan het bomenbestand. De bestemming "Groen" staat de aanplant, verplaatsing of herplant van bomen niet in de weg. Verder mag de bomenbalans geen negatief saldo en eventueel ook een batig saldo vertonen. Het plangebied kent voor de*

bescherming van bomen naast de Algemene Plaatselijke Verordening ook de werking van de Wet natuurbescherming.

De gemeente gaat geheel niet in op de argumenten die op dit punt in de zienswijze zijn genoemd. De gemeente gaat niet in op beschermende beleid, wet- en regelgeving

22. Het college schrijft onder Ad 92.6: *De toelichting bij de melding op grond van de Wet natuurbescherming zal omtrent het bovenstaande informatie bevatten. Uit provinciale beleidsstukken kan niet worden opgemaakt dat de Koekamp ecologisch waardevol is. Wel draagt het – zie het ecologisch onderzoek – flora- en faunawaarden in zich.*

We zijn blij met deze zin omdat de gemeente hiermee precies aantoont dat er onvoldoende inzicht is in waarden van bomen en (ecologische) waarden van de Koekamp.

Hiermee tonen we aan dat het college onze zienswijze onterecht ongegrond heeft verklaard.

23. Het college schrijft onder Ad 92.7: *Kortheidshalve wordt verwezen naar de afdoening onder Ad r.3. Omtrent de bomen wordt opgemerkt dat in de bomenbalans gestreefd wordt naar een batig saldo.*

We hebben gezocht naar Ad r.3, maar heeft het niet kunnen vinden. Dit is niet transparant. De bomenbalans doet hier niet ter zake.

Onze zienswijze wordt op dit punt niet weersproken.

24. Het college schrijft onder Ad 92.8: *Kortheidshalve wordt verwezen naar de afdoening onder Ad r.2. De voormalige boswachterswoning is niet aangewezen tot monument.*

We hebben gezocht naar Ad r.2, maar heeft het niet kunnen vinden. Dit is niet transparant.

Onze zienswijze wordt op dit punt niet weersproken.

25. Het college schrijft onder Ad 92.9: *Met de aansluiting op de Bezuidenhoutseweg ter hoogte van de Irenestraat zal de Koekamp vooral een verbindingsroute gaan bieden voor fietsers en voetgangers op een beperkte doorgaande route te weten de route naar en van het Haagse Bos. Alleen de horecavoorziening zal een verblijfskarakter hebben. Maar die is veel geringer van opzet dan het Koningin Julianaplein.*

Het college gaat geheel niet in op de onderbouwde argumenten van de zienswijze op dit punt.

26. Het college schrijft onder Ad 92.10: *In paragraaf 5.4 tabel 3 van de toelichting is deze omschrijving in de – sinds kort- Omgevingsverordening Zuid- Holland getoetst. Er is echter geen sprake van een buitenplaats. Ook de omschrijving van de Koekamp als ‘boomweide’ door reclamant wijkt sterk van de term uit deze verordening af.*

Het college zwengelt een semantische discussie aan over een buitenplaats, die niet ter zake doet. Van belang is dat de provincie Koekamp tot een van de kroonjuwelen heeft bestempeld vanwege de grote cultuurhistorische waarden. Het college gaat geheel niet in op ons betoog dat er met het vaststellen van het bestemmingsplan weldegelijk aantasting plaatsvindt. Het

college heeft bovendien verzuimd de kaart met kroonjuwelen toe te voegen in het raadsbesluit.

Het college toont met de reactie aan dat het niet op de hoogte is van de zeer oude, cultuurhistorische waardevolle en (internationale) unieke boomweide.

27. Het college schrijft onder Ad 92.11: verwijzend naar reactie 93.1: *In de Structuurvisie Wereldstad aan Zee vormt het deel van het plangebied tussen de Koningskade en de Laan van Nieuw Oost-Indië een onderdeel van de kanszone Centrum. Daarover stelt de nota dat dit deel als goed toegankelijk stadspark zal gaan functioneren. Een verdere overkluizing van het laatste stuk van de Utrechtse Baan zou dat mogelijk maken (paragrafen 3.2.4.1 en 5.4, tabel 1 rij c). Dit uitgangspunt laat daarmee een verruiming van de toegankelijkheid toe en gaat verder dan hetgeen reclamanten naar voren brengen.*

Het college gaat geheel niet in op de verplichting de SGH op eenduidige en herkenbare wijze duurzaam in stand te houden en waar mogelijk te versterken, zoals in dictum II van het raadsvoorstel Agenda voor het Haagse Groen is opgenomen (2016). Behalve de overkluizing over de Utrechtse Baan is de Structuurvisie, 2005, over het Haagse Bos zeer abstract. Over de Koekamp staat er in de Structuurvisie niets geschreven. De kanszone is niet overgenomen of uitgewerkt in de Agenda voor het Haagse Groen. Het college gaat overigens op dit punt ook niet in op de zienswijze van 93 (3 reclamanten).

28. Het college schrijft onder Ad 92.12: verwijzend naar reactie 86.7: *... De horecavestiging maakt deel uit van de bedrijfsvoering van Staatsbosbeheer, dat beperkte openingstijden hanteert en staat in relatie tot de informatiecentrum voor het Nationaal Landschap Hollands Duin, een gebied dat alleen bij daglicht te bereiken is voor langzaam verkeer. ... Gelet op de gevoelige omgeving wordt in artikel 25.2.e toegevoegd 'en in uitzondering op de begripsbepaling in artikel 1.38 openingstijden in de hele week tot 23.00 uur of zoveel eerder als het informatiecentrum sluit'.*

We merken op dat sluitingstijd tot 23:00 inhoudt dat de horeca ook na zonsondergang in gebruik mag zijn, wat in strijd is met de gevoeligheid van het gebied voor verstoring. Het college gaat niet in op de vraagstelling over de termen 'lichte en middelzware' horeca. Het college is op dit punt niet transparant en niet consistent.

29. Het college schrijft onder Ad 92.13: *Kortheidshalve wordt verwezen naar de afdoening onder Ad r.7.*

We hebben gezocht naar Ad r.7, maar heeft het niet kunnen vinden. Het college is niet transparant.

Onze zienswijze wordt ook op dit punt niet weersproken

30. Het college schrijft onder Ad 92.14: *In de geciteerde paragraaf wordt gesteld dat horecavestiging mogelijk is in het kader van het thema ‘first impressions last forever’. De locatie op de Koekamp past daarin.*

We vinden deze bewering als motivatie niet passend voor de Koekamp.

31. Het college schrijft onder Ad 92.15: *De gemeenteraad heeft van de Leidraad kennis genomen en ook van de Uitvoering Stadsentree Utrechtsebaan en Stadsentree Koekamp en de twee overeenkomsten. Verder heeft ze het Voorlopig Ontwerp vastgesteld en het Definitieve Ontwerp. Het bestemmingsplan is ten behoeve van deze raadsbesluiten opgesteld. Daarbij is aan de flora en fauna aandacht besteed evenals aan de cultuurhistorische waarden.*

We merken op dat het college met dit antwoord de BDH gelijk geeft. Aandacht geven aan een onderwerp is - gezien de waarden van de Koekamp – onvoldoende en biedt geen zekerheid.

32. Het college schrijft onder Ad 92.16: *In de wijzigingsbevoegdheden is de vereiste van waterbergingscompensatie opgenomen. Met de aanleg van fiets- en voetpaden wordt de omvang van de verhardingen niet vergroot. Daarmee zijn de effecten van het klimaat geneutraliseerd. De bestemming “Verkeer – Hoofdverkeersweg” laat ook groen toe. Daarvoor is geen wijzigingsbevoegdheid nodig. De aanwezigheid van omringende hoofdwegen moet worden geaccepteerd. Welk wordt de aanleg van faunapassages bevorderd en in het geval van de overkluizing wordt een bestaande passage verbeterd.*

De oppervlak verharding wordt groter door de aanleg van bredere fietspaden en voetpaden over een grotere lengte en breedte dan nu het geval is. Afgezien daarvan heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheden voor een versmalling van de Laan van NOI ter hoogte van de fietsoversteek bij het Haagse Bos te versmallen (RIS303300).

Het college was voorbarig om de BDH op dit punt ongegrond te verklaren.

33. Het college schrijft onder Ad 92.17: *De door reclamant bepleite route langs de Bezuidenhoutseweg en de Boslaan kent verschillende aansluitingen met gebouwen met parkeergarages en twee kruispunten met verkeerslichten. Ze is niet als autoluw te omschrijven. De route die dit bestemmingsplan biedt is voor fietsers en voetgangers veiliger, korter en in afwezigheid van autoverkeer. Bij de bepaling van de routes is aandacht besteed aan de effecten op flora en fauna en cultuurhistorie.*

Wethouder Revis legde uit dat de Bezuidenhoutseweg al via een ander plan autoluw verklaard gemaakt wordt: de auto te gast (raadsvergadering 25 januari 2018).

De dubbelzijdige fietspaden worden door fietsers als zeer gevaarlijk ervaren. De kruising van fiets- en voetpad is eveneens gevaarlijk zeker in de spitsuren waar duizenden fietsers snel de trein moeten halen of snel naar huis willen.

F. Gronden van beroep vanwege het ontbreken van delen van de zienswijze in het raadsvoorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Koekamp, Malieveld Haagse Bos

34. De kop van een alinea (p 9 zienswijze) luidend: Boombescherming in de Wet natuurbescherming, wat kan leiden tot onbegrip.
35. Bijlage 1 (kaart met kroonjuwelen – provincie Zuid-Holland) ontbreekt eveneens. Deze kaart, die essentiële informatie bevat over de ligging van de kroonjuwelen, had niet mogen ontbreken.